

DRUGI PROTOKOL UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOB

Stranke,

Svjesne potrebe poboljšanja zaštite kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba i uspostave pojačanog sistema zaštite posebno određenih kulturnih dobara,

Ponovno potvrđujući važnost odredaba Konvencije za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, sastavljene u Haagu 14. maja 1954. i ističući nužnost dopune tih odredaba mjerama za jačanje njihove provedbe,

Želeći visokim ugovornim strankama Konvencije osigurati načine tješnjeg uključivanja u zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba utvrđivanjem odgovarajućih postupaka ,
Smatrajući da bi pravila koja uređuju zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba trebala održavati razvoj međunarodnog prava,

Potvrđujući da će pravilima običajnoga međunarodnog prava i nadalje biti uređena pitanja koja nisu uređena odredbama ovoga Protokola,

Sporazumjele su se kako slijedi:

Poglavlje 1.

UVOD

Član 1.

Definicije

U smislu ovoga Protokola:

- a) „stranka“ znači državu stranku ovoga Protokola,
- b) „kulturna dobra“ znači kulturna dobra kako su definirana u članu 1. Konvencije,
- c) „Konvencija“ znači Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, sastavljenu u Haagu 14. maja 1954.,
- d) „visoka ugovorna stranka“ znači državu stranku Konvencije,
- e) „pojačana zaštita“ znači sistem pojačane zaštite uspostavljen članom 10. i 11.,
- f) „vojni cilj“ znači objekat koji po svojoj naravi, smještaju, svrsi ili upotrebi djelotvorno pridonosi vojnoj akciji i čije potpuno ili djelimično uništenje, zauzimanje ili onespobljenje pruža u danim okolnostima jasnu vojnu prednost,
- g) „protivpravno“ znači pod prisilom ili na drugi način kršeći primjenjiva pravila unutrašnjeg prava okupiranoga područja ili međunarodnog prava,
- h) „Popis“ znači Međunarodni popis kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom ustanovljen u skladu s članom 27. stava 1. tačkom b),
- i) „glavni direktor“ znači glavnog direktora UNESCO-a,
- j) „UNESCO“ znači Organizaciju Ujedinjenih naroda za prosvjetu, nauku i kulturu,
- k) „Prvi protokol“ znači Protokol za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, sastavljen u Haagu 14. maja 1954.

Član 2.
Odnos prema Konvenciji

Ovaj Protokol dopunjuje Konvenciju u odnosima između stranaka.

Član 3.
Polje primjene

1. Uz odredbe koje se primjenjuju u vrijeme mira, ovaj se Protokol primjenjuje u situacijama navedenima u članu 18. stav 1. i 2. Konvencije te u članu 22. stav 1.
2. Ako neka od stranaka oružanog sukoba nije vezana ovim Protokolom, stranke ovoga Protokola ostaju njime vezane u svojim međusobnim odnosima. One će, uz to biti vezane ovim Protokolom u odnosu na državu stranku oružanog sukoba koja nije njime vezana ako ona prihvati odredbe ovog Protokola, i to tako dugo dok ih primjenjuje.

Član 4.
Odnosi između poglavlja 3. i ostalih odredaba Konvencije i ovoga Protokola

Primjena odredaba poglavlja 3. ovoga Protokola ne dira u:

1. primjenu odredaba poglavlja I Konvencije i poglavlja 2. ovoga Protokola,
2. primjenu odredaba poglavlja II Konvencije, osim što će se, između stranaka ovoga Protokola ili između stranke i države koja prihvati i primjenjuje ovaj Protokol u skladu s članom 3. stavom 2., ako je kulturnom dobru odobrena i posebna zaštita i pojačana zaštita, primijeniti samo odredbe o pojačanoj zaštiti.

Poglavlje 2.
OPĆE ODREDBE O ZAŠTITI

Član 5.
Čuvanje kulturnih dobara

Pripreme mjere koje se za čuvanje kulturnih dobara od predvidivih posljedica oružanog sukoba, u skladu sa članom 3. Konvencije preduzimaju u vrijeme mira uključuju, prema potrebi, izradu popisa kulturnih dobara, planiranje vanrednih mjera zaštite od požara ili urušenja, pripremu za premještanje pokretnih kulturnih dobara ili osiguranje odgovarajuće zaštite takvih dobara na mjestima gdje se nalaze i određivanje nadležnih vlasti odgovornih za čuvanje kulturnih dobara.

Član 6.
Poštovanje kulturnih dobara

S ciljem osiguranja poštovanja kulturnih dobara u skladu s članom 4. Konvencije:

- a) na odstupanje na osnovi imperativne vojne potrebe u smislu člana 4. stava 2. Konvencije radi usmjerivanja neprijateljskog čina prema kulturnom dobru, može se pozivati samo onda i tako dugo dok:
 - (i) je to kulturno dobro svojom funkcijom pretvoreno u vojni cilj, i
 - (ii) nema drugoga stvarno mogućeg rješenja za postizanje slične vojne prednosti kakvu pruža usmjerivanje neprijateljskog čina prema tom cilju,
- b) na odstupanje na osnovi imperativne vojne potrebe u smislu člana 4. stava 2. Konvencije radi upotrebe kulturnih dobara za svrhe koje će ih vjerojatno izložiti uništenju ili oštećenju,

može se pozivati samo onda i tako dugo dok nije moguć izbor između takve upotrebe kulturnih dobara i nekoga drugog stvarno mogućeg načina za postizanje slične vojne prednosti,
c) u slučaju napada zasnovanog na odluci donesenoj u skladu s tačkom a), mora se unaprijed dati djelotvorno upozorenje kad god to okolnosti dopuštaju.

Član 7.

Mjere opreza pri napadu

Ne dirajući u ostale mjere opreza propisane međunarodnim humanitarnim pravom pri izvođenju vojnih operacija, svaka stranka sukoba mora:

- a) učiniti sve što je stvarno moguće kako bi provjerila da ciljevi koje će napasti nisu kulturna dobra zaštićena na osnovu člana 4. Konvencije,
- b) preduzeti sve stvarno moguće mjere opreza pri izboru sredstava i metoda napada kako bi se izbjeglo, i u svakom slučaju svelo na minimum, slučajno oštećenje kulturnih dobara zaštićenih na osnovu člana 4. Konvencije,
- c) se suzdržati od donošenja odluke o izvođenju napada od kojega se može očekivati da će prouzrokovati slučajno oštećenje kulturnih dobara zaštićenih na osnovu člana 4. Konvencije, koje bi bilo prekomjerno u odnosu na predviđenu stvarnu i direktnu vojnu prednost, te
- d) opozvati ili prekinuti napad ako postane jasno:
 - (i) da je cilj kulturno dobro zaštićeno na osnovu člana 4. Konvencije,
 - (ii) da se može očekivati kako će napad prouzrokovati slučajno oštećenje kulturnih dobara zaštićenih na osnovu člana 4. Konvencije, koje bi bilo prekomjerno u odnosu na predviđenu stvarnu i direktnu vojnu prednost.

Član 8.

Mjere opreza od posljedica neprijateljstva

Stranke sukoba moraju u najvećoj stvarno mogućoj mjeri:

- a) premjestiti pokretna kulturna dobra iz blizine vojnih ciljeva ili osigurati odgovarajuću zaštitu na mjestima gdje se nalaze,
- b) izbjeći smještanje vojnih ciljeva blizu kulturnih dobara,

Član 9.

Zaštita kulturnih dobara na okupiranome području

1. Ne dirajući odredbe člana 4. i 5. Konvencije, stranka koja je u cijelosti ili djelomično okupirala područje druge stranke, zabranit će i spriječiti što se tiče okupiranoga područja:
 - a) svaki protupravni izvoz, neko drugo premještanje ili prijenos vlasništva kulturnih dobara,
 - b) svako arheološko iskapanje, osim ako je ono nedvojbeno nužno radi čuvanja, evidentiranja ili očuvanja kulturnih dobara,
 - c) svaku preinaku ili promjenu namjene kulturnih dobara s namjerom prikrivanja ili uništenja kulturnih, historijskih ili naučnih dokaza.
2. Svako arheološko iskapanje, preinaka ili promjena namjene kulturnih dobara na okupiranome području mora se izvršiti u uskoj saradnji s nadležnim državnim vlastima toga područja, osim ako okolnosti to ne dopuštaju.

Poglavlje 3.
POJAČANA ZAŠTITA
Član 10.
Pojačana zaštita

Kulturno se dobro može staviti pod pojačanu zaštitu ako ispunjava sljedeća tri uvjeta:

- a) da je to kulturna baština od najveće važnosti za čovječanstvo,
- b) da je zaštićeno odgovarajućim unutrašnjim pravnim i administrativnim mjerama, kojima mu se priznaje iznimna kulturna i historijska vrijednost i osigurava najviši nivo zaštite,
- c) da se ne upotrebljava u vojne svrhe ili za zaštitu vojnih položaja i da je stranka pod čijom se kontrolom kulturno dobro nalazi dala izjavu kojom potvrđuje da se tako neće upotrijebiti.

Član 11.
Odobranje pojačane zaštite

1. Svaka stranka mora Odboru podnijeti popis kulturnih dobara za koja namjerava zahtijevati odobrenje pojačane zaštite.
2. Stranka pod čijom je nadležnošću ili kontrolom kulturno dobro može zahtijevati njegovo uvrštenje u Popis koji se ustanovljuje u skladu s članom 27. stavom 1. tačkom b). Taj zahtjev sadrži sve potrebne informacije koje se tiču kriterija spomenutih u članu 10. Odbor može pozvati stranku da zahtijeva uvrštenje toga kulturnog dobra u Popis.
3. Ostale stranke, Međunarodni odbor Plavog štita i druge nevladine organizacije nadležne stručnosti mogu Odboru preporučiti određeno kulturno dobro. U takvim slučajevima Odbor može odlučiti pozvati stranku da zahtijeva uvrštenje toga kulturnog dobra u Popis.
4. Ni zahtjev za uvrštenje kulturnog dobra smještenog na području nad kojim suverenost ili nadležnost svojata više od jedne države, niti uvrštenje toga dobra u Popis, ni na koji način ne prejudicira prava stranaka spora.
5. Nakon što primi zahtjev za uvrštenje u Popis, Odbor o zahtjevu obavještava sve stranke. Stranke mogu, u roku od šezdeset dana, podnijeti Odboru predstavke glede takvog zahtjeva. Te se predstavke trebaju zasnivati samo na kriterijima spomenutima u članu 10. One moraju biti određene i odnostiti se na činjenice. Odbor razmatra te predstavke, s tim da, prije donošenja odluke, pruži stranki koja zahtijeva uvrštenje prigodu da odgovori. Kad su takve predstavke podnesene Odboru, odluka o uvrštenju u Popis donosi se, bez obzira na član 26.
6. Pri odlučivanju o zahtjevu Odbora bi trebao tražiti savjet od vladinih i nevladinih organizacija, kao i od pojedinih stručnjaka.
7. Odluka o odobrenju ili o odbijanju pojačane zaštite može se donijeti samo na osnovu kriterija spomenutih u članu 10.
8. U iznimnim slučajevima, kad Odbor zaključi da stranka koja zahtijeva uvrštenje kulturnog dobra u Popis ne može ispuniti kriterij iz člana 10. tačke b), on može odobriti pojačanu zaštitu pod uvjetom da stranka podnositeljica zahtjeva podnese zahtjev za međunarodnu pomoć na osnovu člana 32.
9. Čim započnu neprijateljstva stranka sukoba može, zbog vanredne situacije, zahtijevati pojačanu zaštitu kulturnih dobara koja su pod njezinom nadležnošću ili kontrolom, podnošenjem takvoga zahtjeva Odboru. Taj će zahtjev Odbor odmah proslijediti svim strankama sukoba. U takvim slučajevima Odbor hitno razmatra predstavke dotičnih stranaka. Odluka o odobranju privremene pojačane zaštite donosi se, što je prije moguće, bez obzira na član 26. većinom od četiri petine članova Odbora koji su prisutni i glasaju. Odbor može odobriti privremenu pojačanu zaštitu očekujući ishod redovnog postupka odobravanja pojačane zaštite, pod uvjetom da su ispunjeni kriteriji sadržani u članu 10. tačkama a) i c).
10. Pojačana zaštita kulturnog dobra odobrena je od časa njegova uvrštenja u Popis.

11. Glavni će direktor, bez odgode, obavijestiti glavnog sekretara Ujedinjenih naroda i sve stranke o svakoj odluci Odbora da uvrsti kulturno dobro u Popis.

Član 12.

Imunitet kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom

Stranke sukoba osiguravaju imunitet kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom suzdržavajući se od toga da takva dobra učine predmetom napada te da njih ili njihovu neposrednu okolinu upotrijebe za podršku vojnoj akciji.

Član 13.

Gubitak pojačane zaštite

1. Kulturno dobro pod pojačanom zaštitom gubi takvu zaštitu samo:
 - a) ako se takva zaštita suspendira ili ukine u skladu sa članom 14. ili
 - b) ako i tako dugo dok je to dobro svojom upotrebom postalo vojni cilj.
2. U okolnostima navedenima u stavu 1. tački b) takvo dobro može biti predmet napada samo:
 - a) ako je napad jedino stvarno moguće sredstvo za okončanje upotrebe toga dobra kako je izloženo u stavu 1. tački b),
 - b) ako su preduzete sve stvarno moguće mjere opreza u izboru sredstava i metoda napada ili, u svakom slučaju, kako bi se svela na minimum oštećenja toga kulturnog dobra,
 - c) osim ako okolnosti ne dopuštaju, radi nužnosti neposredne samoodbrane:
 - (i) ako je zapovijed za napad dana na najvišoj operativnom nivou zapovijedanja,
 - (ii) ako je protivničkim snagama unaprijed dato djelotvorno upozorenje kojim se zahtijeva okončanje upotrebe navedene u stavu 1. tački b),
 - (iii) ako je protivničkim snagama dat razuman rok da poprave stanje.

Član 14.

Suspenzija i ukinuće pojačane zaštite

1. Kad kulturno dobro više ne ispunjava neki od kriterija iz člana 10. ovoga Protokola, Odbor može suspendirati ili ukinuti pojačanu zaštitu toga dobra njegovim skidanjem s Popisa.
2. U slučaju teškog kršenja člana 12. u odnosu na kulturno dobro pod pojačanom zaštitom koje proizilazi iz upotrebe za podršku vojnoj akciji, Odbor može suspendirati pojačanu zaštitu toga dobra. Kad su takva kršenja uzastopna, Odbor može iznimno ukinuti pojačanu zaštitu toga dobra njegovim skidanjem s Popisa.
3. Glavni će direktor, bez odgode, obavijestiti glavnog sekretara Ujedinjenih naroda i sve stranke ovoga Protokola o svakoj odluci Odbora da suspendira ili ukine pojačanu zaštitu kulturnog dobra.
4. Prije donošenja takve odluke, Odbor pruža strankama priliku da iznesu svoja gledišta.

Poglavlje 4.

KAZNENA ODGOVORNOST I NADLEŽNOST

Član 15.

Teška kršenja ovog Protokola

1. Svaka osoba čini kazneno djelo u smislu ovoga Protokola ako namjerno i kršenjem Konvencije ili ovoga Protokola izvrši i koji od sljedećih čine:
 - a) učini kulturo dobro pod pojačanom zaštitom predmetom napada,

- b) upotrijebi kulturno dobro pod pojačanom zaštitom ili njegovu neposrednu okolinu za podršku vojnoj akciji,
 - c) u velikim razmjerima uništi ili prisvoji kulturno dobro zaštićeno Konvencijom i ovim Protokolom,
 - d) učini kulturno dobro zaštićeno Konvencijom i ovim Protokolom predmetom napada,
 - e) krađu, pljačku ili otuđenje kulturnih dobara zaštićenih Konvencijom ili vandalske čine prema takvim dobrima.
2. Svaka će stranka usvojiti potrebne mjere kako bi u svojem unutrašnjem pravu propisala da su kaznena djela navedena u ovome članu kaznena djela za koja se izriče primjerena kazna. Pritom će se stranke pridržavati općih načela prava i međunarodnog prava, uključujući pravila kojima se pojedinačna kaznena odgovornost proširuje i na osobe koje nisu neposredni počinitelji kaznenog djela.

Član 16. Nadležnost

1. Ne dirajući stav 2. svaka će stranka preduzeti potrebne zakonodavne mjere kako bi uspostavila nadležnost u pogledu kaznenih djela navedenih u članu 15. u sljedećim slučajevima:
- a) kad je takvo kazneno djelo počinjeno na području te države,
 - b) kad je navodni počinitelj državljanin te države,
 - c) ako je riječ o kaznenim djelima navedenima u članu 15. stavu 1. tački a) – c), kad se navodni počinitelj nalazi na njezinu području.
2. Što se tiče vršenja nadležnosti i ne dirajući član 28. Konvencije:
- a) ovaj Protokol ne spriječava utvrđivanje lične kaznene odgovornosti niti utječe na nadležnost suda zasnovanu na odredbama domaćeg prava ili međunarodnog prava, kada se to pravo primjenjuje, a niti je od utjecaja na nadležnost suda koja se zasniva na međunarodnom običajnom pravu,
 - b) osim ako država koja nije stranka ovoga Protokola prihvati i primjenjuje njegove odredbe u skladu s članom 3. stavom 2. pripadnici oružanih snaga i državljani države koja nije stranka ovoga Protokola, izuzimajući one državljane koji služe u oružanim snagama države koja je stranka ovoga Protokola, ne podliježu pojedinačnoj kaznenoj odgovornosti na temelju ovoga Protokola, niti ovaj Protokol nameće obavezu da se u odnosu na te osobe uspostavi nadležnost ili da ih se izruči.

Član 17. Kazneni progon

1. Stranka na čijem se području nalazi navodni počinitelj kaznenog djela iz člana 15. stava 1. tačke a) – c), ukoliko ne izruči tu osobu, dostavit će predmet, bez iznimke i pretjeranog odugovlačenja, nadležnim tijelima radi kaznenog progona i vođenja postupaka u skladu s domaćim pravom i međunarodnim pravom, i ni u kojem slučaju ta osoba ne uživa nepovoljnija jamstva od onih koja su priznata međunarodnim pravom.
2. Ne dirajući u odredbe nadležnog međunarodnog prava, ako se ono primjenjuje, svakoj osobi protiv koje se vodi postupak na osnovi Konvencije ili ovoga Protokola, jamči se pravo na pravično postupanje i pravično suđenje, u svim fazama postupka, u skladu s domaćim pravom i međunarodnim pravom, i ni u kojem slučaju ta osoba ne uživa nepovoljnija jamstva od onih koja su priznata međunarodnim pravom.

Član 18. Izručenje

1. Smatra se da su kaznena djela navedena u članu 15. stavu 1. tački a) – c) obuhvaćena u svakom ugovoru o izručenju, sklopljenom između stranaka prije stupanja ovoga Protokola na snagu, kao kaznena djela koja podliježu izručenju. Stranke se obavezuju da će takva kaznena djela obuhvatiti u svim ugovorima o izručenju koje će ubuduće međusobno sklopiti.
2. Kad stranka koja izručenje uvjetuje postojanjem ugovora primi zahtjev za izručenje od stranke s kojom nije vezana ugovorom o izručenju, zamoljena stranka može, po vlastitom izvoru, smatrati ovaj Protokol pravnim temeljem za izručenje što se tiče kaznenih djela navedenih u članu 15. stavu 1. tački a) – c).
3. Stranke koje izručenje ne uvjetuju postojanjem ugovora međusobno priznaju kaznena djela navedena u članu 15. stavu 1. tački a) – c) kao kaznena djela koja podliježu izručenju, pod uvjetima predviđenima pravom zamoljene stranke.
4. Za svrhu izručenja za kaznena djela iz člana 15. stava 1. tačke a) – c), kada je to potrebno, smatrat će se da su ta djela počinjena, osim u mjestu izvršenja, i na području stranaka čija je nadležnost ustanovljena na osnovu odredbe člana 16. stava 1.

Član 19. Uzajamna pravna pomoć

1. Stranke će pružiti uzajamnu pomoć, u najvećoj mogućoj mjeri, tokom istražnog ili kaznenog postupka ili postupka izručenja za kaznena djela iz člana 15. stava, uključujući pomoć u pribavljanju dokaza kojima raspolažu i koji su potrebni za vođenje postupka.
2. Svoje obaveze na osnovu stava 1. stranke izvršavaju u skladu sa svim ugovorima ili drugim utanačenjima o uzajamnoj pravnoj pomoći koji među njima postoje. U nedostatku takvih ugovora ili utanačenja, stranke si uzajamno pružaju pravnu pomoć u skladu sa svojim unutrašnjim pravom.

Član 20. Razlozi za odbijanje

1. U svrhu izručenja kaznena djela navedena u članu 15. stavu 1. tački a) – c), a u svrhu uzajamne pravne pomoći krivična djela navedena u članu 15. ne smatraju se političkim kaznenim djelima, ni kaznenim djelima povezanim sa političkim kaznenim djelima, niti kaznenim djelima potaknutima političkim pobudama. Prema tome, zahtjev za izručenje ili za uzajamnu pravnu pomoć, uzemljen na takvim kaznenim djelima, ne može se odbiti s jedinim razlogom da se tiče političkoga krivičnog djela, krivičnog djela povezanoga s političkim kaznenim djelom ili kaznenim djelom potaknutim političkim pobudama.
2. Nijedna se odredba ovoga Protokola ne smije tumačiti kao da nameće obavezu izručenja ili pružanja uzajamne pravne pomoći ako zamoljena stranka ima čvrste razloge vjerovati da je zahtjev za izručenje za kaznena djela navedena u članu 15. stavu 1. tački a) – c), ili zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć što se tiče kaznenih djela navedenih u članu 15. podnesen radi kaznenog progona ili kažnjavanja osobe zbog njezine rase, vjeriosповijedi, nacionalnosti, etničkog porijekla ili političkog mišljenja, ili da bi udovoljenje zahtjevu bilo štetno za položaj te osobe iz bilo kojega od tih razloga.

Član 21.
Mjere u pogledu ostalih kršenja

Ne dirajući član 28. Konvencije, svaka će stranka usvojiti one zakonodavne, administrativne ili disciplinske mjere koje bi mogle biti potrebne radi suzbijanja sljedećih čina kad su izvršeni namjerno:

- a) svake upotrebe kulturnih dobara kršenjem Konvencije ili ovoga Protokola,
- b) svakoga protivpravnog izvoza, nekoga drugog premještanja ili prenosa vlasništva kulturnih dobara s okupiranoga područja kršenjem Konvencije ili ovoga Protokola.

Poglavlje 5.
ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA U ORUŽANIM SUKOBIMA KOJI NEMAJU
MEĐUNARODNI KARAKTER

Član 22.
Oružani sukobi koji nemaju međunarodni karakter

1. Ovaj se Protokol primjenjuje u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter i koji izbije na području jedne od stranaka.
2. Ovaj se Protokol ne primjenjuje na situacije unutrašnjih nemira i napetosti, kao što su pobune, izolirani i sporadični čini nasilja te drugi čini slične prirode.
3. Ni na koju odredbu ovoga Protokola ne može se pozivati a da to bude na štetu suverenosti ili odgovornosti vlade da svim zakonitim sredstvima održava ili ponovno uspostavi pravni poredak ili da brani nacionalno jedinstvo i teritorijalnu cjelovitost države.
4. Nijedna odredba ovoga Protokola ne dira u primarnu nadležnost stranke, na čijem je području izbio oružani sukob koji nema međunarodni karakter, u pogledu kršenja navedenih u članu 15.
5. Ni na koju odredbu ovoga Protokola ne može se pozivati kao na opravdanje za direktno ili indirektno miješanje, iz bilo kojega razloga, u oružani sukob ili u unutrašnje ili vanjske poslove stranke na čijem je području taj sukob izbio.
6. Primjena ovoga Protokola na situaciju spomenutu u stavu 1. ne utječe na pravni položaj stranaka sukoba.
7. UNESCO može strankama sukoba ponuditi svoje usluge.

Poglavlje 6.
INSTITUCIONALNA PITANJA

Član 23.
Sastanak stranaka

1. Sastanak stranaka sazvat će se istodobno s Općom konferencijom UNESCO-a i koordinirano sa Sastankom visokih ugovornih stranaka, ako je glavni direktor sazvaio takav sastanak.
2. Sastanak stranaka donosi svoj poslovnik.
3. Funkcije Sastanka stranaka su sljedeće:
 - a) birati članove Odbora, u skladu s članom 24. stavom 1.,
 - b) potvrđivati smjernice koje je Odbor izradio u skladu s članom 27. stavom 1. tačkom a),
 - c) davati upute o tome kako će se Odbor koristiti Fondom i osigurani nadzor nad time,
 - d) razmatrati izvještaje koje Odbor podnosi u skladu s članom 27. stavom 1. tačkom d),

e) razmatrati svaki problem koji se odnosi na primjenu ovoga Protokola i, prema potrebi, davati preporuke.

4. Na zahtjev najmanje jedne petine stranaka glavni direktor saziva izvanredni Sastanak stranaka.

Član 24.

Odbor za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba

1. Ovime se osniva Odbor za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba. On je sastavljen od dvanaest stranaka koje bira Sastanak stranaka.
2. Odbor se sastaje jedanput godišnje na redovnom zasjedanju, a na vanrednim zasjedanjima kad to procijeni potrebnim.
3. Pri određivanju sastava Odbora stranke nastoje osigurati pravičnu zastupljenost različitih svjetskih regija i kultura.
4. Stranke članice Odbora za svoje predstavnike odabiru osobe koje su stručne na polju kulturne baštine, obrane ili međunarodnog prava i nastoje, međusobno se savjetujući, osigurati da Odbor u cjelini sjedini odgovarajuće stručno znanje na svim tim poljima.

Član 25.

Trajanje mandata

1. Stranka se bira u Odbor za period od četiri godine, a može se odmah ponovno izabrati samo jedanput.
2. Bez obzira na odredbe stava 1. trajanje mandata polovine članova izabranih na prvom izboru prestaje na kraju prvoga redovnog zasjedanja Sastanka stranaka nakon onoga na kojemu su bili izabrani. Te članove ždrijebom određuje predsjednik toga Sastanka nakon prvog izbora.

Član 26.

Poslovník

1. Odbor donosi svoj poslovnik.
2. Većina članova čini kvorum. Odluke Odbora donose se dvotrećinskom većinom članova koji glasaju.
3. Članovi ne učestvuju u glasanju o ikojoj odluci o kulturnim dobrima koja su pogođena oružanim sukobom kojega su stranke.

Član 27.

Funkcije

1. Funkcije su Odbora sljedeće:
 - a) izraditi smjernice za provedbu ovoga Protokola,
 - b) odobriti, suspendirati ili ukinuti pojačanu zaštitu kulturnih dobara te ustanoviti, ažurirati i unapređivati Popis kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom,
 - c) pratiti i nadzirati provedbu ovoga Protokola i podupirati identifikaciju kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom,
 - d) razmatrati i komentirati izvještaje stranaka, prema potrebi tražiti razjašnjenja i pripremati vlastiti izvještaj za Sastanak stranaka,
 - e) primati i razmatrati zahtjeve za međunarodnu pomoć na temelju člana 32.,
 - f) odlučivati o korištenju Fonda,
 - g) svaka druga funkcija koju bi mu dodijelio Sastanak stranaka.

2. Funkcije Odbora obavljaju se u suradnji s glavnim direktorom.
3. Odbor surađuje s međunarodnim i nacionalnim vladinim i nevladinim organizacijama čiji su ciljevi slični onima Konvencije, Prvoga protokola i ovoga Protokola. Radi pomoći u obavljanju svojih funkcija, Odbor može na svoje sastanke pozvati, u savjetodavnom svojstvu, ugledne strukovne organizacije, poput onih koje imaju službene veze s UNESCO-om, uključujući Međunarodni odbor Plavog štita (ICBS) i njegova temeljna tijela. Predstavnici Međunarodnog centra za izučavanje očuvanja i restauracije kulturnih dobara (Rimski centar) i Međunarodnog odbora Crvenog križa (ICRC) mogu se takođe pozvati u savjetodavnom svojstvu.

Član 28. Sekretarijat

Odbor pomaže Sekretarijat UNESCO-a, koje priprema dokumentaciju Odbora i dnevni red njegovih sastanaka te osigurava izvršenje njegovih odluka.

Član 29. Fond za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba

1. Ovim se osniva Fond u sljedeće svrhe:
 - a) dodijeliti finansijsku ili drugu pomoć za potporu pripremnim ili drugim mjerama koje treba poduzeti u vrijeme mira u skladu, uz ostalo, s članom 5., članom 10. tačkom b) i članom 30., te
 - b) dodijeliti finansijsku ili drugu pomoć za podršku vanrednim, privremenim ili drugim mjerama zaštite kulturnih dobara u razdoblju oružanog sukoba ili obnove koja slijedi odmah nakon prestanka neprijateljstava, u skladu, uz ostalo, s članom 8. tačkom a).
2. Fond djeluje kao depozitarni fond, u skladu s finansijskim propisima UNESCO-a.
3. Sredstva iz Fonda koriste se isključivo u svrhe koje Odbor odobri u skladu s uputama određenima u članu 23. stavu 3. tački c). Odbor može prihvatiti doprinose namijenjene određenom programu ili projektu, pod uvjetom da je Odbor odlučio o provedbi takvoga programa ili projekta.
4. Prihode fonda čine:
 - a) dobrovoljni doprinosi stranaka,
 - b) doprinosi, darovi i legat:
 - (i) drugih država,
 - (ii) UNESCO-a ili drugih organizacija iz sustava Ujedinjenih naroda,
 - (iii) drugih međuvladinih ili nevladinih organizacija, i
 - (iv) javnih ili privatnih tijela, ili pojedinaca,
 - c) sve kamate koje fondu pritječu,
 - d) zarade od prikupljenih prinosa i utroška s priredaba organiziranih u korist Fonda,
 - e) svi ostali prihodi odobreni uputama koje su primjenjive na Fond.

Poglavlje 7. RAZGLAŠIVANJE INFORMACIJA I MEĐUNARODNA POMOĆ Član 30. Razglašivanje

1. Stranke će nastojati primjerenim sredstvima, osobito obrazovnim i informativnim programima, jačati cijenjenje i poštivanje kulturnih dobara od cjelokupnoga stanovništva.

2. Stranke će, što je više moguće, razglašivati ovaj Protokol i u vrijeme mira i u vrijeme oružanog sukoba.

3. Sve vojne ili civilne vlasti koje su u vrijeme oružanog sukoba odgovorne za primjenu ovoga Protokola moraju u potpunosti poznavati njegov tekst. U tu će svrhu, zavisno o slučaju, stranke:

- a) ugraditi u svoje vojne propise upute i uputstva o zaštiti kulturnih dobara,
- b) izraditi i provoditi, u suradnji s UNESCO-om te mjerodavnim vladinim i nevladinim organizacijama, mirnodopske programe poduke i obrazovanja,
- c) međusobno si priopćivati, posredovanjem glavnog direktora, informacije o zakonima, administrativnim odredbama i poduzetim mjerama radi provedbe točaka a) i b),
- d) što je brže moguće, međusobno si priopćivati, posredovanjem glavnog direktora, zakone i administrativne odredbe koje usvoje radi osiguranja primjene ovoga Protokola.

Član 31.

Međunarodna saradnja

U slučajevima teških kršenja ovoga Protokola, stranke se obavezuju djelovati zajednički, posredovanjem Odbora, ili pojedinačno, u suradnji s UNESCO-om i Ujedinjenim narodima, u skladu sa Poveljom Ujedinjenih naroda.

Član 32.

Međunarodna pomoć

1. Stranka može od Odbora zatražiti međunarodnu pomoć za kulturna dobra pod pojačanom zaštitom, kao i pomoć za pripremu, izradu i provedbu zakona, administrativnih odredaba i mjera navedenih u članu 10.
2. Stranka sukoba koja nije stranka ovoga Protokola, ali prihvaća i primjenjuje odredbe u skladu s članom 3. stavom 2. može od Odbora zatražiti primjerenu međunarodnu pomoć.
3. Odbor donosi pravila o podnošenju zamolba za međunarodnu pomoć i određuje moguće oblike te pomoći.
4. Stranke se potiču na davanje tehničke pomoći svake vrste, posredovanjem Odbora, onim strankama ili strankama sukoba koje to traže.

Član 33.

Pomoć UNESCO-a

1. Stranka se može obratiti UNESCO-u za tehničku pomoć u organizaciji zaštite svojih kulturnih dobara, osobito što se tiče pripremnih mjera koje treba poduzeti kako bi se osiguralo čuvanje kulturnih dobara, preventivnih i organizacijskih mjera za izvanredna stanja te izrede nacionalnih popisa kulturnih dobara ili glede svakoga drugog problema koji proizilazi iz primjene ovoga Protokola. UNESCO pruža takvu pomoć u granicama svojega programa i mogućnosti.
2. Stranke se potiču na pružanje tehničke pomoći na dvostranoj i višestranj razini.
3. UNESCO je ovlašten o tim pitanjima samoinicijativno davati prijedloge strankama.

Poglavlje 8.

IZVRŠAVANJE OVOGA PROTOKOLA

Član 34.

Sile zaštitnice

Ovaj se Protokol primjenjuje u saradnji sa silama zaštitnicama, čija je dužnost štititi interese stranaka sukoba.

Član 35. Postupak mirenja

1. Sile zaštitnice pružaju dobre usluge u svim slučajevima kad to ocijene korisnim u interesu kulturnih dobara, osobito ako postoji nesuglasje između stranaka sukoba o primjeni ili u tumačenju odredaba ovoga Protokola.
2. U tu svrhu, svaka od sila zaštitnica može, na poziva jedne stranke, glavnog direktora ili samoinicijativno, strankama sukoba predložiti sastanak njihovih predstavnika i, osobito, vlasti odgovornih za zaštitu kulturnih dobara, ako je to primjereno, na području neke države koja nije stranka sukoba. Stranke sukoba dužne su provesti prijedloge o sastanku koji su im podneseni. Sile zaštitnice predložit će strankama sukoba na privolu osobu koja pripada nekoj državi koja nije stranka sukoba ili koju predloži glavni direktor, a koju će se pozvati da u svojstvu predsjedavajućeg učestvuju na takvom sastanku.

Član 36. Mirenje ako nema sila zaštitnica

1. U sukobu u kojemu nisu imenovane sile zaštitnice, glavni direktor može pružiti dobre usluge i djelovati u svakom drugom obliku mirenja ili posredovanja radi rješenja nesuglasica.
2. Presjedavajući Odbora može, na poziv jedne stranke ili glavnog direktora, strankama sukoba predložiti sastanak njihovih predstavnika i, osobito, vlasti odgovornih za zaštitu kulturnih dobara, ako je to primjereno, na području neke države koja nije stranka sukoba.

Član 37. Prijevodi i izvještaji

1. Stranke će prevesti ovaj Protokol na svoje službene jezike i priopćiti te službene prijevode glavnom direktoru.
2. Stranke će svake četiri godine Odboru dostavljati izvještje o provedbi ovoga Protokola.

Član 38. Odgovornost država

Nijedna odredba ovoga Protokola o pojedinačnoj kaznenoj odgovornosti ne utječe na odgovornost država prema međunarodnom pravu, uključujući ratne odštete.

Poglavlje 9. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 39. Jezici

Ovaj je Protokol sastavljen na arapskom, engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španskom jeziku, s tim da je tih šest tekstova jednako vjerodostojno.

Član 40. Potpisivanje

Ovaj će Protokol nositi datum 26. marta 1999. Bit će otvoren za potpisivanje svim visokim ugovornim strankama u Haagu od 17. maja do 31. decembra 1999.

Član 41.

Ratifikacija, prihvatanje ili odobrenje

1. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju visokih ugovornih stranaka koje su ga potpisale, u skladu s njihovim odnosnim ustavnim postupkom.
2. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju polažu se kod glavnog direktora.

Član 42.

Pristupanje

1. Ovaj će Protokol biti otvoren za pristup visokim ugovornim strankama od 1. januara 2000. godini
2. Pristup se ostvaruje polaganjem isprave o pristupu kod glavnog direktora.

Član 43.

Stupanje na snagu

1. Ovaj Protokol stupa na snagu tri mjeseca nakon što bude položeno dvadeset isprava o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.
2. Poslije toga on stupa na snagu za svaku stranku tri mjeseca nakon polaganja njezine isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

Član 44.

Stupanje na snagu u situacijama oružanog sukoba

U situacijama predviđenima u članu 18. i 19. Konvencije, za stranke koje su položile isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu prije ili nakon početka neprijateljstava ili okupacije, Protokol stupa na snagu odmah. U takvim će slučajevima glavni direktor na najbrži mogući način dostaviti obavijesti predviđene u članu 46.

Član 45.

Otkazivanje

1. Svaka stranka može otkazati ovaj Protokol.
2. Otkaz se notificira pisanom ispravom koja se polaže kod glavnog direktora.
3. Otkaz počinje proizvoditi učinak godinu dana nakon prijama isprave o otkazu. Međutim, ako u času isteka te godine stranka koja otkazuje učestvuje u oružanom sukobu, otkaz neće proizvesti učinak do prestanka neprijateljstva i u svakom slučaju tako dugo dok se ne završe operacije vraćanja kulturnih dobara.

Član 46.

Obavijesti

Glavni će direktor obavijestiti sve visoke ugovorne stranke, kao i Ujedinjene narode, o polaganju svih isprava o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu predviđenih u članu 41. 42. te o otkazima predviđenima u članu 45.

Član 47.
Registracija u Ujedinjenim narodima

U skladu s članom 102. Povelje Ujedinjenih naroda, ovaj će se Protokol registrirati u Sekretarijatu Ujedinjenih naroda na zahtjev glavnog direktora.

U potvrdu toga su potpisani, propisno ovlašteni, potpisali ovaj Protokol.

Sastavljeno u Haagu 26. marta 1999. u jednom jedinom primjerku koji se polaže u arhive UNESCO-a, i čije će ovjerene kopije biti upućene svim visokim ugovornim strankama.